

VOORWOORD

De DSM5 verscheen reeds vijf jaar geleden. Dit is een gelegenheid voor een update. In een eerste bijdrage verwoordt Brenda Froyen als ervaringsdeskundige haar wedervaren met de hedendaagse psychiatrie. Froyen begrijpt de DSM als een talig construct, iets wat op deze wijze een realiteit creëert. Haar bijdrage is geen pleidooi om de DSM aan de kant te schuiven. Eerder pleit ze voor een brede filosofische inbedding ervan. Marc Calmeyn argumenteert vanuit zijn praktijk als psychiater. Hij peilt naar het verborgen en onuitgesproken mensbeeld waarmee de DSM opereert. Hij wijst op het biomedisch denken dat de mens als een subject, ingebed in een context, negeert. Vanuit Szondi en Schotte wijst hij op een alternatief, de antropopsychiatrie. Vanuit dit perspectief wordt de mens opgevat als een relationeel wezen. “Antropopsychiatrische aandoeningen hebben echter een eigen dynamiek. Het verhaal, de context en vooral de psychische realiteit maken het verschil met neuropsychiatrische ziekten.” In een derde bijdrage presenteert Ariane Bazan een nieuw diagnose-instrument. Vanuit Freud en Lacan onderzoekt ze in welke mate de wijze waarop mensen met taal omgaan een aanwijzing kan zijn voor een psychopathologie. Het is een bijzondere bijdrage. Ze wijst op een mogelijkheid tot “diagnostiek door het meten van taal”. Bazan besluit als volgt: “Er kan voorbij het singuliere, iets universaliserends gezegd worden over het mentale, dat aan wetmatigheden beantwoordt: met andere woorden, er bestaat dus een psychologische wetenschap.”

Het artikel van dit nummer is een bijdrage van Hercules Boshoff, aspirant onderzoeker aan de Universiteit Vrijstaat. Vanuit zijn Afrikaanse achtergrond analyseert hij het concept identiteit. Hij spreekt over een “bykans versmorende beheptheid met identiteit in die Geesteswetenskappe. Politieke ideologie en ras word as die vernaamste kentekens van identiteit voorgelou, terwyl ander kenmerke van die menselike bestaan [...], verwerp word of aan toeval toegeskryf word.” De link met de themabijdragen is dat ook Boshoff pleit voor een contextuele visie op de mens.

In dit nummer nemen we afscheid van Hermann Walther von der Dunk en Gido Berns. Von der Dunk was een eminent historicus die pleitte voor een narratieve benadering van de geschiedenis. Zo noemde von der Dunk de geschiedenis ‘een onwetenschappelijke wetenschap’. Hij publiceerde meerdere malen in *De Uil*. Hij overleed onlangs te Bilthoven. Raoul Bauer, leerling van, verzorgt een passend in memoriam. Ook Gido Berns is ons ontvallen. Berns studeerde en doceerde te Tilburg filosofie en economie. Hij behoorde tot de generatie filosofen die vertrouwd waren met de Franse filosofie. Vanuit zijn fenomenologische interesse had hij goede contacten met Claude Lefort. Ook Berns publiceerde in *De Uil*. Philippe Van Hautte schrijft het ‘in memoriam’

In dit nummer publiceren we een bijzondere ‘kritische bibliografie’, geschreven door Massimiliano Simons. Vertrekkend vanuit de Nederlandse vertaling van Bruno Latours *Oog in oog met Gaia: Acht lezingen over het Nieuwe Klimaatregime* schetst Simons de contouren van het hedendaags ecologisch debat. Er worden onder andere linken gelegd met Serres, Stengers, Assman, Deleuze en Guattari. Doorheen de tekst voel je een nieuw soort secularisme groeien. Ik geef gewoon een citaat: “Gaia is een aanmaning om het toebehoren aan de wereld opnieuw te materialiseren, omdat ze ons dwingt het parasitair gebruik van contrareligies door het gnosticisme te herzien. Of om het anders te formuleren, Gaia is een *historiserende kracht*. Of nog eenvoudiger, zoals de naam Gaia al zegt: Gaia is het signaal dat we naar de Aarde moeten terugkeren.”

We maken er ook steeds werk van om een aantal gedegen recensies te publiceren. In dit nummer bespreekt Rob Devos Jacques Rancière’s *De haat tegen de democratie*, Donald Loose staat stil bij Gert-Jan van der Heiden’s werk over Paulus, Judith Wambacq presenteert een kritisch bijdrage over Timothy Morton’s *Ecologisch wezen*, Hans Boutellier en *Het seculiere experiment. Hoe we van God los gingen samenleven* wordt besproken door Erik Meganck. We sluiten af met Jacques De Visscher, die het werk *Muishond* van Joost Van Driessche bespreekt.

Henk VANDAELE (Kemmel)